

Analiza Impactului de Reglementare

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Metodologia de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare
Data:	24.04.2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
Subdiviziunea:	Departamentul gaze naturale și energie termică
Persoana responsabilă și datele de contact:	Elena Ilescu Tel.: 022823930 Email: eilescu@anre.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
Intervenția vine să soluționeze problema apariției echivocului și neînțelegerilor la determinarea cheltuielilor reglementate și implicit a prețului reglementat al în baza căruia stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare urmează a fi vândute de către titularul obligației de stocare desemnat de Guvern, în conformitate cu prevederile art. 108²⁻³ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
Prin modificările operate la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Legea nr. 429/2023), Republica Moldova a asigurat transpunerea în legislația națională a Regulamentului UE nr. 2022/1032. Reieșind din prevederile art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Legea nr. 108/2016) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15 % din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Republica Moldova este printre primele state Părți contractante ale Comunității Energetice care a asigurat transpunerea Regulamentului UE 2023/1032¹ în legislația națională, fapt remarcat în Raportul Secretariatului Comunității Energetice din anul 2024, referitor la implementarea Regulamentului UE privind stocurile de gaze naturale. Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE/Agencia), în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a Legii nr. 429/2023, are obligația de a aduce în concordanță actele normative de reglementare și de a aproba acte normative noi.	

1. Asigurarea implementării prevederilor Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Reieșind din prevederile art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 108/2016 Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15 % din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

Republica Moldova este printre primele state Părți contractante ale Comunității Energetice care a asigurat transpunerea Regulamentului UE 2023/1032² în legislația națională, fapt remarcat în Raportul Secretariatului Comunității Energetice din anul 2024, referitor la implementarea Regulamentului UE privind stocurile de gaze naturale.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare Legii nr. 429/2023, are obligația de a aduce în concordanță actele normative de reglementare și de a aproba acte normative noi.

2. Apariția neînțelegerilor la determinarea cheltuielilor reglementate și implicit a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

În contextul modificărilor operate la Legea nr. 108/2016, în eventualitatea apariției neînțelegerilor dintre titularul obligației de stocare și ANRE la determinarea costurilor stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, s-a elaborat cadrul normativ metodologic necesar care să stabilească modalitatea de stabilire a costurilor și de calculare a prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (stocurile comerciale) de către titularul obligației de stocare desemnat de Guvern.

Potrivit prevederilor art. 108³ alin. (7) din Legea nr. 108/2016, titularul obligației de stocare prezintă Agenției, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, *cererea privind aprobarea prețului reglementat* la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. *Agenția, până la 20 octombrie aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale* și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul.

Asigurarea implementării obligației privind stocarea gazelor naturale prevăzută la art. 108²- 108³ nu poate fi realizată fără aprobarea de către ANRE a cadrului normativ metodologic transparent, predictibil și nediscriminatoriu care să prevadă modalitatea de determinare a costurilor stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare și modalitatea de calculare și de aprobare a prețurilor reglementate de vânzare a acestora de către titularul obligației de stocare.

De menționat, că art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 prevede și obligația de creare a stocurilor *de securitate*. Comparativ cu stocurile create în temeiul art. 108²⁻³ stocurile de securitate pot fi utilizate în cazul apariției unei situații excepționale, inclusiv în cazul declarării stării de urgență și doar în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. Anterior, în anul 2023, ANRE a aprobat Hotărârea ANRE nr. 277.2023 privind aprobarea Metodei de determinare mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale³.

3. Problema asigurării eficienței costurilor stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, evitarea includerii costurilor nejustificate sau care nu țin de activitatea de creare și menținere a stocurilor.

Titularul obligației de stocare urmează să țină evidența separată a costurilor stocurilor de gaze naturale aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141125&lang=ro

Obligația de stocare poate fi impusă, inclusiv entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, care ține evidență separată a stocurilor respective.

La data de 29.05.2024 Guvernul Republicii Moldova a desemnat Societatea pe Acțiuni „Energocom”, întreprindere care deține licență pentru furnizarea gazelor naturale care dispune de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora, în calitate de *titular al obligației de stocare*. De menționat, că anterior, în anul 2023 SA „Energocom” a fost desemnată de către Guvern în calitate de Entitate pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, în temeiul art. 108¹ din Legea nr. 108/2016.

Potrivit prevederilor art. 108³ alin. (4) din Legea nr. 108/2016, costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor respective, precum și alte costuri ale titularului obligației de stocare pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

Orice cheltuieli pentru achiziția de gaze naturale în scopuri comerciale, altele decât în contextul obligației de stocare, suportate de către titularul cu obligație de stocare nu se includ la determinarea costului stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

Având în vedere interesul public și economic general urmărit la constituirea stocurilor care fac obiectul obligației de stocare, titularul obligației de stocare nu trebuie să obțină profit sau pierderi ca urmare a executării obligațiilor care i-au fost atribuite în privința creării și menținerii stocurilor.

Entitățile care urmează a fi afectate de intervenția propusă, fie în mod direct fie indirect sunt după cum urmează:

- 1) titularul obligației de stocare care asigură crearea stocurilor de gaze naturale (furnizorul de gaze naturale sau traderul desemnat de Guvern care dispune de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora în vederea executării obligației de stocare);
- 2) furnizorii din piața cu amănuntul a gazelor naturale care vor procura gazele naturale la prețurile reglementate al stocurilor de gaze naturale aprobate de ANRE;
- 3) consumatorii finali.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

În ultimii ani piața europeană a gazelor naturale s-a confruntat cu provocări semnificative iar la sfârșitul anului 2021, prețurile angro la gazele naturale au crescut la niveluri fără precedent.

Figură. *Evoluția prețurilor la gazele naturale la Bursa internațională Dutch TTF Gas Futures Euro/MWh (perioada aprilie 2022- ianuarie 2024).*

De la începutul anului 2022, situația a devenit și mai critică, după inițierea războiului din Ucraina, ceea ce a dus la creșteri și mai mari ale prețului gazelor naturale, precum și la incertitudine cu privire la disponibilitatea gazelor pentru a acoperi cererea, în special în perioada rece a anului.

Având în vedere evoluția recentă a prețurilor la gaze naturale, s-a demonstrat că există un avantaj clar de a stoca gazele naturale în lunile de vară și de a le folosi în timpul iernii, în loc de a procura toate volumele de gaze necesare iarna. Deși pentru stocarea gazelor naturale trebuie suportate costuri suplimentare aferente utilizării capacității de stocare, prețul gazelor naturale pe piața spot pe timp de iarnă depășește semnificativ totalul cheltuielilor aferente procurării gazelor naturale pe timp de vară și stocării acestora în instalațiile de stocare subterane.

Pentru a putea face față noilor provocări la securitatea energetică, la nivelul Uniunii Europene, dar și la nivelul țărilor Părți contractante ale Comunității Energetice s-a instituit obligația de a transpune Regulamentul UE nr. 2022/1032 care prevede crearea stocurilor de gaze naturale care să corespundă unui nivel de cel puțin 15 % din consumul mediu anual al țării determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

În prezent, nu există norme care să reglementeze modalitatea de calculare, structura costurilor și procedura de aprobare de către ANRE a prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare de către titularul obligației de stocare. Astfel, apare necesitatea adoptării unei metodologii pentru a soluționa problemele care pot apărea la determinarea de către titularul obligației de stocare a costurilor aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare cât și a prețului reglementat al acestora, care ulterior urmează a fi examinate și aprobate de Agenție.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

În contextul situațiilor geopolitice recente și al conflictelor regionale, certitudinea privind furnizarea de gaze naturale din sursele tradiționale nu mai există, și furnizorii naționali sunt în situația în care trebuie să identifice și să procure volume de gaze naturale de pe piețe cu o volatilitate și impredictibilitate mai mare, la un cost mult mai ridicat.

Respectiv, prin modificările operate la Legea nr. 108/2016, în vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, Guvernul a impus titularului obligației de stocare obligația de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare ale țărilor părți ale Comunității Energetice și/sau statele membre ale Uniunii Europene.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 365/2024 cantitatea totală de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare de **149,5 milioane m³**, ce corespunde unui nivel de 15 % din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici 2019-2023, a fost stabilită în baza calculelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică prezentate către Ministerul Energiei la data de 14.03.2024. Urmare a deducerii cantității de gaze naturale de 47,1 milioane m³, ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate, titularului obligației de stocare i s-a impus obligația de stocare a unei cantități de gaze naturale de **102,4 milioane m³** în instalațiile de stocare din țările vecine începând cu 1 octombrie 2024.

Potrivit prevederilor art. 108³ alin. (7) din Legea nr. 108/2016, titularul obligației de stocare prezintă Agenției, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, *cererea privind* aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. *Agenția, până la 20 octombrie aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale* și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul.

În lipsa unei metodologii care să prevadă modul de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare în conformitate cu art. 108² și art. 108³ din Legea nr. 108/2016 titularul obligației de stocare nu va avea o claritate și predictibilitate în privința formării

costurilor stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, dar și a modalității de calculare și aprobare a prețurilor reglementate al stocurilor de gaze naturale.	
<i>e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului</i>	
Temeiul juridic de aprobare a Metodologiei constituie art. 8 alin. (1) lit. g), art. 108², art. 108³ alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Potrivit prevederilor art. 108³ alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, titularul obligației de stocare prezintă Agenției, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, <i>cererea privind</i> aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. Agenția, până la 20 octombrie aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul. Hotărârile Agenției prevăzute de prezentul alineat se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu art. 9 alin. (7) din Lege. Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor respective, precum și alte costuri ale titularului obligației de stocare pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Pentru realizarea obligației, titularul obligației de stocare poate utiliza resurse proprii sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare recreditate din contul împrumuturilor de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale. Pentru realizarea obligației de stocare, titularul obligației de stocare poate beneficia de granturi ori de alte surse nerambursabile, care nu se iau în considerare la stabilirea de către Agenție a prețului reglementat. Potrivit art. art. 8 alin. (1) lit. g) din din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Legea nr.108/2016) Agenția elaborează și aprobă, în conformitate cu legea acte normative de reglementare, care stabilesc drepturile și obligațiile operatorilor sistemelor de transport, operatorilor sistemelor de distribuție, furnizorilor și ale consumatorilor, precum și relațiile funcționale și comerciale dintre aceștia, de asemenea monitorizează respectarea actelor aprobate.	
2. Stabilirea obiectivelor	
<i>a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)</i>	
- Diminuarea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare; Asigurare eficienței costurilor la formarea stocurilor de gaze naturale. - Asigurarea neutralității costurilor pentru titularul obligației de stocare; - Excluderea echivocului la calcularea și aprobarea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale.	
3. Identificarea opțiunilor	
<i>a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție</i>	
Opțiunea de a „nu face nimic” constă în păstrarea situației existente prin neaprobarea Metodologiei de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. În acest context, relevăm următoarele consecințe:	

- Nu va fi asigurată implementarea mecanismului de creare a stocurilor de gaze naturale prevăzut de Legea nr.108/2016 și devenit obligatoriu pentru țările membre UE și țările Părți Contractante ale Comunității Energetice din anul 2023;
- Republica Moldova nu își va onora angajamentele în calitate de țară Parte Contractantă a Comunității Energetice ceea ce va constitui un neajuns în cazul examinării măsurilor întreprinse în conformitate cu angajamentele asumate ca țară candidată în aderarea la Uniunea Europeană;
- prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale stocate în contextul obligației de stocare nu va putea fi aprobat în baza unei Metodologii predefinite;
- nu va fi asigurată eficiența la formarea costurilor stocurilor aferente obligației de stocare în interesul economic general, și evitarea includerii costurilor nejustificate sau care nu țin de activitatea de creare și menținere a costurilor.
- pot apărea neînțelegeri între titularul obligației de stocare și ANRE la stabilirea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale;
- posibilele consecințe juridice pot apărea sub forma deschiderii unui caz de procedură de încălcare a dreptului comunitar (infringement) împotriva Republicii Moldova.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Potrivit proiectului, Metodologia de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare va reglementa modul de calculare și aprobare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare), în conformitate cu art. 108² și art. 108³ din Legea nr. 108/2016.

Proiectul Metodologiei stabilește:

- principiile de stabilire a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale;
- modul de determinare a costului stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare;
- modul de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale;
- modul de determinare a cantităților de gaze naturale ce urmează a fi vândute fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul;
- modul de aplicare a Metodologiei;
- cerințele și modul de raportare către ANRE, de către titularul obligației de stocare.

Stocuri de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare reprezintă gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare în vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în conformitate cu articolul 108² din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

Costul stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare este constituit din totalitatea costurilor suportate de titularul obligației de stocare aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

Titularul obligației de stocare reprezintă furnizorul sau traderul de gaze naturale căruia i-a fost impusă obligația privind stocarea unei anumite cantități de gaze naturale în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene.

Prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale reprezintă prețul de vânzare a cantităților de gaze naturale stocate în contextul executării obligației de stocare, conform articolului 108² și 108³ din Legea nr. 108/2016, aprobat de Agenție.

Proiectul Metodologiei este bazat pe următoarele principii de reglementare:

- principiul neutralității costurilor se aplică în așa fel încât titularul obligației de stocare nu generează profit sau pierderi ca urmare a executării obligației de stocare. Titularul obligației de stocare nu obține nicio rentabilitate financiară din costurile aferente creării stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.
- recuperarea integrală a costurilor rezonabile și justificate suportate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, de către titularul obligației de stocare prin vânzarea gazelor naturale către toți furnizorii de pe piața cu amănuntul, sau, după caz, către alți participanți de pe piața gazelor naturale din Republica Moldova sau alte piețe de gaze naturale la care are acces, sau prin compensațiile financiare în conformitate cu mecanismul stabilit de Guvern.
- orice cheltuieli pentru achiziția de gaze naturale în scopuri comerciale, altele decât în contextul obligației de stocare, suportate de către titularul cu obligație de stocare nu se includ la determinarea costului stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.
- asigurarea aprobării unui preț reglementat al stocurilor de gaze naturale calculat în baza costurilor justificate suportate de către titularul cu obligație de stocare.

Pentru evitarea echivocului la aplicare și a neînțelegerilor dintre titularul obligației de stocare și ANRE proiectul *Metodologiei stabilește modalitatea de determinare a costului stocurilor de gaze naturale* care fac obiectul obligației de stocare (CS), suportate de către titularul obligației de stocare, care se calculează în conformitate cu următoarea formulă:

$$CS = CG + CT + CSS + CF + CA - RN \quad (1)$$

unde:

CG – costurile, în Lei, pentru achiziționarea gazelor naturale necesare formării stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare;

CT – costurile, suportate pentru transportul stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, de pe piața unde au fost procurate către unul sau mai multe instalații de stocare și de la instalațiile de stocare către sistemul de transport al gazelor naturale al Republicii Moldova;

CSS – costurile pentru injectarea, stocarea și retragerea gazelor naturale care fac obiectul obligației de stocare, de la unul sau mai multe instalații de stocare;

CF – costurile totale de finanțare, în Lei, achitate de titularul obligației de stocare, pentru împrumuturi în vederea formării, menținerii și livrării gazelor naturale aferente stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pe piața gazelor naturale din Republica Moldova;

CA – costurile administrative, în Lei, suportate pentru formarea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, inclusiv, dar nelimitându-se la costurile de remunerare a forței de muncă, costuri materiale, cheltuielile de întreținere / deservire a sistemelor informaționale, costuri de accesare a platformelor de rezervare a capacității și burselor de gaze naturale etc.;

RN – resursele financiare utilizate din granturi sau din alte surse nerambursabile.

1. Costurile pentru achiziționarea gazelor naturale (*CG*) necesare formării stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare se determină utilizând formula:

$$CG = WAP \times VS \quad (2)$$

unde:

WAP- prețul mediu ponderat, în Lei/kWh și Lei/1000 m³, format de la prețurile de procurare a tuturor cantităților/volumelor de gaze naturale achiziționate în perioada începând cu intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului privind stabilirea cantității de gaze care urmează a fi stocată și până la 1 octombrie, exceptând cantitățile/volumele de gaze naturale aferente stocurilor de securitate (pentru cazul în care titularul cu obligație de stocare și entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate este aceeași întreprindere);

VS – cantitățile/volumele de gaze naturale, în kWh și m³, care trebuie stocate de către titularul obligației de stocare, în conformitate cu alineatul (2) din articolul 108² din Legea cu privire la gazele naturale.

2. Costurile administrative (CA) se determină conform formulei:

$$CA_n = CAT_{n-1} \times [(1 + IPCM_n) - X] \times \left[\frac{CS_{n-1}}{VV_{n-1}} \right] \quad (3)$$

unde,

CAT_{n-1} – cheltuielile administrative totale ale titularului obligației de stocare pentru anul precedent;

$IPCM_n$ - indicele prețurilor de consum din Republica Moldova în anul „n” publicat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;

X – indicele de eficientizare, stabilit constant în cuantum de 0,2 din indicele prețurilor de consum din Republica Moldova, $X=0,2 \times IPCM_n$;

VV_{n-1} – venitul din vânzări aferent tuturor activităților desfășurate de titularul obligației de stocare pentru anul precedent.

Pentru primul an de stabilire a prețului reglementat al stocurilor, costurile administrative se determină conform formulei:

$$CA_n = CAT_{n-1} \times [(1 + IPCM_n) - X] \times \left[\frac{CG_n}{VV_{n-1} + CG_n} \right] \quad (4)$$

Prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale aprobat este aplicabil de la data publicării Hotărârii Agenției privind aprobarea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la o altă dată indicată în textul Hotărârii.

Gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare care pot fi puse în circulație pe piața gazelor naturale de către titularul obligației de stocare nu includ gazele naturale stocate în calitate de stocuri de securitate.

Respectiv, pentru determinarea cantităților/volumelor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, ce urmează a fi vândute fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul, Agenția determină și aprobă cota de piață pe care o deține fiecare furnizor începând cu 1 octombrie a anului „n-1” până la 30 septembrie a anului „n”. Anul „n”. se consideră anul aprobării prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale.

- Titularul obligației de stocare prezintă Agenției, raportul lunar privind vânzarea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare (în format hârtie și electronic), până la data de 15 a lunii următoare. Raportul trebuie să conțină informațiile cu privire la:

- furnizorul căruia i-a fost expediată oferta de vânzare a gazelor naturale;
- cantitatea/volumele de gaze naturale lunare propuse spre vânzare;
- cantitatea/volumele de gaze naturale vândute;
- prețul de vânzare;
- veniturile obținute în urma vânzării;
- stocul rămas disponibil în prima zi a lunii următoare de raportare.

c) *Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare*

Potrivit prevederilor art. 108³ alin. (7) din Legea nr. 108/2016, titularul obligației de stocare prezintă Agenției, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, *cererea privind* aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și calculul motivat și documentat al costurilor aferente.

Agencia, până la 20 octombrie aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul, în regim de urgență, în conformitate cu art. 9 alin. (7) din Legea nr. 108/2016.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale.

- Lipsa cadrului normativ care să stabilească modalitatea de calculare a prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (stocurile comerciale) de către titularul obligației de stocare desemnat de Guvern.
- Fără aprobarea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale nu vor fi recuperate costurile pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale suportate de către titularul obligației de stocare, desemnat de Guvern.
- De asemenea, nu va fi verificată eficiența la formarea costurilor de gaze naturale și includerea costurilor nejustificate sau care nu țin de activitatea de creare și menținere a costurilor.
- Titularul obligației de stocare nu va avea aprobat un preț reglementat aprobat de ANRE pentru comercializarea gazelor naturale furnizorilor de pe piața cu amănuntul în baza unei metodologii predefinite.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Instituirea obligației de stocare a gazelor naturale unui anumit furnizor sau trader de gaze naturale, care va procura gaze naturale înainte de perioada de iarnă, le va stoca și apoi le va revinde furnizorilor cu amănuntul, conform cantităților și prețurilor reglementate prestabilite, se vor solda cu următoarele **beneficii pentru consumatorii finali din Republica Moldova:**

- Reducerea impactului creșterii abrupte a prețurilor la gazele naturale în perioada de iarnă și
- Securizarea unor volume suplimentare de gaze naturale pentru a acoperi cererea în perioada de iarnă, în cazul în care alimentarea cu gaz este distorsionată.

Veniturile și cheltuielile publice

Odată cu aprobarea Metodologiei, va fi reglementată modalitatea de calculare și aprobare a prețului în baza căruia titularul obligației de stocare va comercializa gazele naturale care au constituit obiectul obligației de stocare, stabilit prin Lege. Intervenția va avea impact asupra nivelului cheltuielilor publice dedicate intervențiilor statului pentru procurarea gazelor naturale necesare pentru acoperirea cererii în cazul majorării bruște ale prețurilor gazelor naturale de pe piețele internaționale.

Legea prevede că costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor respective, precum și alte costuri ale titularului obligației de stocare pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Pentru realizarea obligației titularul obligației de stocare poate utiliza resurse proprii sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare necreditate din contul împrumuturilor de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale.

Alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori

Formarea și menținerea stocurilor de gaze naturale va permite evitarea situațiilor în care fluctuația prețurilor la gazele naturale de pe piețele internaționale va afecta prețul de furnizare a gazelor naturale pentru consumatorii finali.

Bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor

Formarea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare are ca scop primordial asigurarea gospodăriilor și cetățenilor Republicii Moldova cu un flux neîntrerupt de gaze naturale în baza prețurilor reglementate aprobate de ANRE. Astfel, autorii consideră că prezenta inițiativă este o etapă absolut esențial în procesul de asigurare a unui nivel adecvat de securitate energetică pentru consumatori.

Situația macroeconomică

Crearea stocurilor de gaze naturale a prețuri avantajoase poate avea mai multe efecte economice benefice, atât pentru sporirea consumului de gaze naturale de către consumatorii de pe piață, apariția mai multor furnizori și participanți pe piață și nu în ultimă instanță creșterea nivelului de investiții străine și autohtone.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Ținând cont de prevederile art. 108² și 108³ din cadrul Legii 108/2016, care prevede expres obligațiile și procesele de creare ale stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, nu au fost identificate alte opțiuni alternative de soluționare a problemei expuse în prezenta analiză.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscuri care pot duce la eșecul intervenției:

- Apariției neînțelegerilor dintre titularul obligației de stocare și ANRE la etapa determinării costurilor stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare și prețului reglementat al acestora.
- Prețul stocurilor de gaze naturale va crește fără instituirea unui mecanism de verificare a eficienței acestora de către ANRE.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Titularul obligației de stocare nu va genera profit sau pierderi ca urmare a executării obligației de stocare. Costurile rezonabile și justificate suportate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, de către titularul obligației de stocare vor fi recuperate integral prin vânzarea gazelor naturale către toți furnizorii de pe piață cu amănuntul, sau, după caz, către alți participanți de pe piața gazelor naturale din Republica Moldova sau alte piețe de gaze naturale la care are acces, sau prin compensațiile financiare în conformitate cu mecanismul stabilit de Guvern.

Tabel 1: Comparația costurilor stocării versus procurare în perioada de iarnă

Gazul procurat în perioada de vară și stocat			Gazul procurat în perioada de iarnă		
Luna	Volumele	Prețul (EUR/MWh)	Luna	Volumele	Prețul (EUR/MWh)
Aug	40%	26.77	Nov	20%	40.34

Sept	40%	29.42	Dec	30%	43.45
Oct	20%	33.35	Jan	50%	44.55
Media ponderată:		29.14	Media ponderată:		43.38
Tarif de stoc (Romania):		4.6	Tarif de stoc(Romania):		-
Costul final:		33.74	Costul final:		43.38

Din analiza de mai sus, reiese clar că stocarea gazelor nu va duce la creșterea prețurilor de furnizare a gazelor naturale, chiar dacă urmează a fi plătit un tarif de stocare, din cauza diferenței dintre prețurile gazelor naturale pe perioada de vară și, respectiv, pe perioada de iarnă.

Utilizarea depozitelor de gaze naturale va spori, de asemenea, reziliența pieței de gaze naturale din Republica Moldova la distorsiunile apărute la furnizarea de gaze naturale în perioada de iarnă

Beneficiile scontate urmare a implementării mecanismului de stocare a gazelor naturale (stocurile de securitate) au fost resimțite chiar în iarna 2023-2024, acestea materializându-se în creșterea nivelului de securitate energetică a Republicii Moldova și prețuri mai accesibile pentru gazele naturale la consumatorii finali.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

În concluzie, autorii prezentei Analize de impact optează pentru opțiunea care presupune elaborarea și promovarea Metodologia de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

În scopul organizării implementării opțiunii recomandate **nu** este necesar modificarea cadrului normativ juridic sau realizate schimbări instituționale.

În vederea implementării art. 108 ²⁻³ din Legea nr. 108/2016, Guvernul RM a aprobat Hotărârea de Guvern nr. 365/2024 privind aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale prin care s-a stabilit cantitatea de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, titularul obligației de stocare (SA Energocom) și alte obligații privind realizarea obligației de stocare.

Titularul obligației de stocare prezintă Agenției, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, cererea privind aprobarea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. Agenția aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul.

ANRE este responsabilă de monitorizarea și asigurarea realizării de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor stabilite în lege, inclusiv a obligațiilor ce țin de modalitatea de determinare a costurilor aferente creării stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

Titularul obligației de stocare prezintă Agenției, raportul lunar privind vânzarea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare (în format hârtie și electronic),, până la data de 15 a lunii următoare. Raportul trebuie să conțină informațiile cu privire la:

- 1) furnizorul căruia i-a fost expediată oferta de vânzare a gazelor naturale;
- 2) cantitatea/volumele de gaze naturale lunare propuse spre vânzare;
- 3) cantitatea/volumele de gaze naturale vândute;
- 4) prețul de vânzare;
- 5) veniturile obținute în urma vânzării;

6) stocul rămas disponibil în prima zi a lunii următoare de raportare. La fel, în conformitate cu art. 113 alin. (1) lit. f) din Legeanr.108/2016, Agenția poate aplica sancțiuni financiare, pentru neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea defectuoasă de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor stabilite la art. 108²–108³.	
<i>b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea</i>	
1. Aprobarea prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare; 2. Costurile stocurilor de gaze naturale sunt strict necesare și justificate suportate de către titularul cu obligație de stocare.	
<i>c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea</i>	
Prevederile actului normativ vor avea efect începând cu al treilea trimestru al anul 2024. După intrarea în vigoarea Metodologiei, titularul obligației de stocare prezintă la ANRE, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (în continuare – <i>prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale</i>) și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. Până la 20 octombrie, Agenția aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul. Hotărârile Agenției prevăzute de prezentul alineat se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu art. 9 alin. (7) din Legea 108/2016.	
6. Consultarea	
<i>a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă</i>	
Agenția va consulta Analiza Impactului cât și proiectul Metodei cu Ministerul Energiei, Consiliul Concurenței, titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale, titularul obligației de stocare.	
<i>b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților</i>	
Proiectul Hotărârii ANRE cu privire la aprobarea Metodologiei de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, Nota informativă și Analiza Impactului au fost publicate pe pagina web oficială, www.anre.md, la rubrica Transparența decizională /Proiecte supuse consultării publice, în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel, încât orice persoană interesată a avut posibilitatea de a accesa documentele respective și de a prezenta propuneri și obiecții pe marginea lor, inclusiv prin poșta electronică, la adresa electronică ANRE. În urma consultărilor publice la Analiza Impactului propuneri și obiecții din partea părților consultate nu au parvenit. Propunerile și obiecțiile înaintate de părțile interesate la proiectul Hotărârii ANRE au fost incluse în sintează. https://anre.md/consultari-publice-3-27 (980)	
<i>c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)</i>	
Ministerul Finanțelor susține proiectul de hotărâre cu revizuirea formulei de calcul a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale PS_{Os}, <i>reieșind din costul stocurilor de gaze naturale CS_{Os} determinat în pct.5 al Metodologiei</i> (o eroare tehnică). Ministerul Energiei - vine cu propuneri de reformulare a noțiunilor indicatorilor TPC_{Os}, WAP_{Os} SA „Energocom” – a prezentat propuneri referitor la neutralității costurilor prin includerea unei marje de profit rezonabile. Propun suplînirea $Cstor_{Os}$ prin includerea diferențelor de putere calorică superioară de ardere a gazelor naturale ce apar atunci când gazele sunt achiziționate în unități	

energetice (MW), iar operatorii instalațiilor de stocare (e.g. Ukrtransgaz) păstrează evidențele în unități volumetrice (metri cubi). Vin cu reformularea noțiunii stabilite pentru indicatorul „WAPOS”.

SA „Moldovagaz” – propune revizuirea formulei din pct.5, costul stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare suportate de către titularul obligației de stocare.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării - lipsa de propuneri și obiecții.

AO „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova” - lipsa de propuneri și obiecții.

Propunerile și obiecțiile recepționate au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă 1</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor			
povara administrativă			
fluxurile comerciale și investiționale			
competitivitatea afacerilor			
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii			
concurența pe piață			
activitatea de inovare și cercetare			
veniturile și cheltuielile publice	1		
cadrul instituțional al autorităților publice			
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	1		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	2		
situația social-economică în anumite regiuni			
situația macroeconomică	1		
alte aspecte economice			
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă			
nivelul de salarizare			
condițiile și organizarea muncii			
sănătatea și securitatea muncii			
formarea profesională			
inegalitatea și distribuția veniturilor			
nivelul veniturilor populației			
nivelul sărăciei			
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile			
diversitatea culturală și lingvistică			
partidele politice și organizațiile civice			
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea			
modul sănătos de viață al populației			
nivelul criminalității și securității publice			
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială			
accesul și calitatea serviciilor educaționale			
accesul și calitatea serviciilor medicale			

accesul și calitatea serviciilor publice administrative			
nivelul și calitatea educației populației			
conservarea patrimoniului cultural			
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestatii culturale			
accesul și participarea populației în activități sportive			
discriminarea			
alte aspecte sociale			
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon			
calitatea aerului			
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen			
biodiversitatea			
flora			
fauna			
peisajele naturale			
starea și resursele solului			
producerea și reciclarea deșeurilor			
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile			
consumul și producția durabilă			
intensitatea energetică			
eficiența și performanța energetică			
bunăstarea animalelor			
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)			
utilizarea terenurilor			
alte aspecte de mediu			

Ministru

Victor PARLICOV